

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 21 września 2026 roku

Sprawa: Interpelacja numer 19565
Znak sprawy: FN1.054.10.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację numer 19565 Pośla na Sejm RP, Pana Tomasza Rzymkowskiego, uprzejmie przedstawiam poniższe wyjaśnienia.

Ad. 1

Na wstępie należy zauważyć, że Ministerstwo Finansów nie odnotowało sygnałów dotyczących problemów w zakresie ograniczania dostępu do środków pieniężnych osobom wykluczonym cyfrowo w wyniku likwidacji tradycyjnych kas bankowych i wdrażania modelu placówek wyłącznie bezgotówkowych.

Warto zauważyć, że obowiązujące przepisy umożliwiają równoprawne funkcjonowanie, zarówno płatności bezgotówkowych, jak i gotówkowych oraz realną ochronę obrotu gotówkowego. Ramy prawne dla świadczenia usług płatniczych określa m.in. ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. z 2026 r. poz. 623, dalej jako: „ustawa o usługach płatniczych”), która reguluje działalność dostawców usług płatniczych oraz funkcjonowanie infrastruktury płatniczej. Jednocześnie, w Polsce nie funkcjonują systemowe ograniczenia w dostępie do gotówki dla konsumentów.

Ponadto należy wskazać, że obecny stan prawny oraz dostępność infrastruktury płatniczej zapewnia użytkownikom wybór preferowanej metody płatności. Artykuł 59ea ustawy o usługach płatniczych stanowi podstawę prawną zobowiązującą przedsiębiorców do przyjęcia zapłaty gotówką od konsumentów za usługi bądź sprzedaż. Ustawa o zmianie ustawy o usługach płatniczych, która weszła w życie 5 listopada 2021 r., doprowadziła do wprowadzenia do ustawy ww. art. 59ea. W ust. 1 tego artykułu wyłączono możliwość uzależniania przez akceptanta zawarcia z

konsumentem umowy o świadczenie usług lub sprzedaży towarów od dokonania zapłaty w formie bezgotówkowej oraz odmówienia konsumentowi przyjęcia zapłaty znakami pieniężnymi emitowanymi przez Narodowy Bank Polski (dalej jako: „NBP”). Wprowadzenie tego przepisu służyło wyeliminowaniu sytuacji, w których sprzedawca odmawiał klientowi przyjęcia zapłaty za towar bądź usługę w gotówce. Od obowiązku przyjęcia przez sprzedawcę zapłaty gotówką przewidziano kilka wyjątków wskazanych w art. 59ea ust. 2. Ponadto w ust. 3 art. 59ea ww. ustawy wprowadzono zakaz nakładania przez akceptantów opłat z tytułu przyjmowania zapłaty w gotówce oraz różnicowania ceny oferowanych towarów lub usług z uwagi na formę zapłaty. Celem tego unormowania jest ochrona osób chcących dokonać płatności w gotówce przed ponoszeniem dodatkowych opłat z tego tytułu.

Istotnym elementem jest również fizyczna dostępność gotówki. Zgodnie z danymi NBP¹, w Polsce funkcjonuje rozbudowana infrastruktura umożliwiająca szeroki dostęp do gotówki, który zapewniają zarówno banki, jak i niezależni operatorzy infrastruktury bankomatowej. Analizy dostępności infrastruktury wskazują, że na mapie kraju prawie nie występują tzw. „białe plamy”, czyli obszary całkowicie pozbawione dostępu do usług zapewniających dostępność gotówki. Badanie przeprowadzone przez NBP wykazało, że dostępność gotówki w ujęciu geograficznym w Polsce pozostaje na wysokim poziomie, a 98,65% mieszkańców ma dostęp do bankomatu, oddziału banku z obsługą kasową lub placówki Poczty Polskiej S.A. w promieniu do 10 km.

Należy również wskazać, że dodatkowym kanałem dostępu do gotówki jest usługa cash-back, polegająca na możliwości wypłaty gotówki podczas płatności kartą w punktach handlowych. Rozwiązanie to, funkcjonujące w wielu sklepach w całym kraju, zwiększa dostępność gotówki, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach.

Istotnym elementem jest również Narodowa Strategia Bezpieczeństwa Obrotu Gotówkowego, która jest polską strategią przygotowaną przez Narodowy Bank Polski w 2021 r. Jej głównym celem jest zapewnienie, żeby w Polsce gotówka była dostępna, bezpieczna i możliwa do używania także w sytuacjach kryzysowych. W kwietniu br. NBP otrzymał nagrodę Międzynarodowego Stowarzyszenia ds. Pieniądza za opracowanie i wdrożenie tej Strategii².

Zatem, w odniesieniu do odpowiedzi na pytanie pierwsze interpelacji warto podkreślić, że Ministerstwo Finansów nie odnotowało, aby występowały sygnały dotyczące wskazanego problemu, a obecny stan prawny oraz dostępność infrastruktury płatniczej zapewnia użytkownikom wybór preferowanej metody płatności poprzez równoprawne funkcjonowanie, zarówno płatności bezgotówkowych, jak i gotówkowych.

Ad. 2

Warto wskazać, że kwestia dotycząca tego, czy odmowa wypłaty gotówki w placówce bankowej klientowi legitymującemu się dowodem osobistym (ze względu na brak obsługi kasowej czy brak aplikacji mobilnej) stanowi należyte wykonanie umowy rachunku bankowego, zależy od postanowień umowy rachunku bankowego

¹ Narodowy Bank Polski, „Raport o obrocie gotówkowym w Polsce w 2024 r.”, Warszawa 2025, str. 49.

² <https://www.pap.pl/aktualnosci/dostep-do-gotowki-w-polsce-nbp-nagrodzony>

lub regulaminu danego banku oraz dotyczy relacji umownej pomiędzy bankiem i posiadaczem rachunku bankowego.

Można zwrócić uwagę na art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2026 r. poz. 38, dalej jako: „ustawa – Prawo bankowe”), zgodnie z którym: „*posiadacz rachunku bankowego dysponuje swobodnie środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku. W umowie z bankiem mogą być zawarte postanowienia ograniczające swobodę dysponowania tymi środkami.*” Umowa rachunku bankowego może, zatem przewidywać postanowienia ograniczające swobodę dysponowania środkami zgromadzonymi na tym rachunku.

Dodatkowo, warto wspomnieć o regulacjach ustawy – Prawo bankowe w zakresie ułatwień w likwidacji bariery opisanej w interpelacji, jaką są trudności w odczycie drobnych liter m.in. przez osoby starsze. Art. 109 ust. 3. ustawy – Prawo bankowe zapewnia osobie ze szczególnymi potrzebami, o której mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1411, dalej jako: „ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”), prawo otrzymania ogólnych warunków umów oraz regulaminów w formach, takich jak nagranie audio, nagranie wizualne treści w polskim języku migowym, wydruk w alfabecie Braille'a lub wydruk z wielkością czcionki wygodną do czytania, w terminie 7 dni od zgłoszenia takiej potrzeby. Zgodnie z art. 109 ust. 4. ustawy – Prawo bankowe treść ogólnych warunków umów oraz regulaminów udostępnia się odpowiednio w formach dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym przez system bankowości elektronicznej.

Ad. 3

Ministerstwo Finansów aktualnie nie prowadzi procesu legislacyjnego dotyczącego regulacji zobowiązujących banki do zapewnienia przynajmniej jednej punktowej obsługi kasowej na określonym obszarze administracyjnym (np. w powiecie).

W przedmiotowym zakresie można, natomiast wskazać na postulat Narodowego Banku Polskiego zgłoszony w piśmie z dnia 13 sierpnia br. w trakcie opiniowania projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu rozwoju rynku finansowego oraz zwiększenia stabilności finansowej na tym rynku (numer w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów: numer UC132, projekt z dnia 18 czerwca 2026 r.). Postulat NBP dotyczy uregulowania obowiązku banku w zakresie dotyczącym zapewnienia posiadaczowi rachunku możliwości dokonywania przez niego wypłat środków pieniężnych zgromadzonych na jego rachunku. W tym zakresie proponowana jest nowelizacja art. 65 ustawy - Prawo bankowe. Zaproponowana zmiana ma na celu doprecyzowanie obowiązku banków dotyczącego realizacji wypłat środków pieniężnych z rachunków prowadzonych przez ten bank poprzez ustawowe zagwarantowanie posiadaczom tych rachunków możliwości dokonywania wypłat gotówki ze środków zgromadzonych na tych rachunkach. Ww. propozycja oraz inne uwagi zgłoszone podczas procesu konsultacji publicznych i opiniowania ww. projektu ustawy są obecnie analizowane i będą przedmiotem dyskusji podczas konferencji uzgodnieniowej projektu.

Ad. 4

Aktualnie, Ministerstwo Finansów nie planuje prac legislacyjnych dotyczących regulacji, które zobligowałyby banki do wydawania w placówkach bankowych kart do bankomatów od razu podczas wizyty w oddziale, zamiast przesłania poprzez operatora pocztowego tej karty bankomatowej. Sposób wydawania w placówkach bankowych kart do bankomatów, zależy od postanowień umowy rachunku bankowego lub regulaminu danego banku i dotyczy relacji umownej pomiędzy bankiem i posiadaczem rachunku bankowego.

Podsumowując, obecny stan prawny oraz dostępność infrastruktury płatniczej zapewnia użytkownikom wybór preferowanej metody płatności. Ponadto regulacje ustawy – Prawo bankowe zawierają ułatwienia w likwidacji barier dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym dla osób starszych.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki/

Jurand Drop

podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów